

دیپلماسی هسته‌ای از دوحه تا مسکو

گزارشی از مذاکرات علی باقری، معاون سیاسی
وزارت خارجه، در قطر و روسیه

دور جدید مذاکرات هسته‌ای با مکتبی چهارماهه این بار در دوحه قطر برگزار شد؛ دوروزه با حضور علی باقری کنی، مذاکره‌کننده ارشد کشورمان و انریکه مورا، معاون دبیرکل سرویس اقدام خارجی اتحادیه اروپا به همراه رابرت مالی، نماینده ویژه آمریکا در امور ایران که برخلاف گزارش ایران، برخی طرف‌های اروپایی اما از بی‌نتیجه بودن آن خبر دادند و سفرای این کشورها در سازمان ملل نیز با مقصر جلوه دادن ایران در این شکست خیالی اعلام کردند که ایران نه تنها پیشنهاد روی میز را در دوحه قبول نکرده، بلکه موضوع‌های بیشتری را نیز اضافه کرده که خارج از برجام یا خواسته‌های حداکثری و غیرواقعی است. مورانیز دقایقی پس از پایان این دور از مذاکرات، در صفحه توئیترش نوشت: «دو روز مذاکرات نزدیک در دوحه بر سر برجام داشتیم. متأسفانه هنوز پیشرفتی که تیم اتحادیه اروپا به عنوان هماهنگ‌کننده نسبت به حصول آن امیدوار بودند، به دست نیامده است. ما به کار با ضرورت بیشتر برای بازگرداندن ثبات منطقه‌ای و توافق کلیدی عدم اشاعه هسته‌ای به مسیر خود ادامه خواهیم داد.» این اظهارات مورا در حالی منتشر شد که حسین امیرعبداللّه‌پیان در گفت‌وگویی با همتای قطری‌اش درباره مذاکرات ضمن تشکر از حسن میزبانی قطر اظهار داشت: «ارزیابی ما از مرحله اخیر مذاکرات در دوحه مثبت است.» وزیر امور خارجه کشورمان افزود: «تأکید می‌کنم که ما برای رسیدن به توافقی خوب، قوی و پایدار جدی هستیم و در صورت واقع‌بینی آمریکا، توافق دست‌یافتنی است. مذاکره‌کننده ارشد ما همواره با ابتکار عمل و در مسیر تحقق توافقی رضایت‌بخش...»

عکس: حضورها/نگارم/سنگان/آذنت/مستور/ر. مسجد جامع اصفهان/۱۱

مسجد جامع اصفهان گم شد!

روایت چند نکته مهم و اجرای تور شاهکارنمایی به مناسبت دهمین سالگرد ثبت جهانی مسجد جامع عتیق

معمای متروپل

در شکل‌گیری ریزش ساختمان متروپل چه عوامل مؤثری دخیل بود؟

۰۰۳

شالیزارها آب رفتند!

* روایتی از شالیزارهای بی‌آب و شالی کاران بیکار
* آب بر سودآور!

زمین شالی زیر هرم داغ آفتاب ۴۰ درجه تب کرده است. خورشید سیلی می‌کوبد به چهره آفتاب سوخته و برشته شالی کاران و براده‌های طلایی را می‌پاشد به آب، به زمین، به شالیزار و به کف پای برنج کاران که کمر خم کرده‌اند و تا زانو در آب هستند. دسته‌های کوچک نشاردیف به ردیف نشسته‌اند و هم نشینی می‌کنند با...

۰۰۹ و ۰۰۸

دست‌های سیمانی

پشت پرده!

نایب رئیس انجمن انبوه‌سازان اصفهان: افراد خاص که به کارخانه‌ها وابسته‌اند، سیمان را با تناژ بالا خریداری می‌کنند و در بازار آزاد می‌فروشند

این روزها افزایش قیمت سیمان بلبشو به راه انداخته و منجر به افزایش قیمت تمام شده مسکن شده است. اگرچه انتظار می‌رفت هم‌زمان با عرضه سیمان در بورس دست‌دلان از این بازار کوتاه شوند، ولی حالا فعالان بازار از آغاز مشکلات دیگری سخن می‌گویند. هم‌زمان با عرضه سیمان در بورس برخی افراد سیمان را با تناژ بالا از...

۰۰۴

تقابل جذاب مثلث خارجی‌های لیگ

هواداران در انتظار رویارویی
مورایس، ساینیتو و بردیف هستند

۰۰۵

استعلام شماره ۰۱-۱۴۰۱

مدیریت طرح ساماندهی ناژوان در نظر دارد پروژه‌های ذیل را تعیین پیمانکار نماید:

نام پروژه	مبلغ برآورد اولیه (تقریبی ریال)	فهرست بها - سال	مدت اجرای عملیات	تضمین شرکت دراستعلام ریال /
محوطه سازی و اجرای نما ساختمان اجتماعات ناژوان	۲/۴۵۰/۰۰۰/۰۰۰	اینپیه-۱۴۰۱	۲ ماه	۱۳/۸۵۰/۰۰۰
مناسب سازی ورودی پارک محلی خیابان جلالان واقع در ناژوان	۱/۲۸۰/۰۰۰/۰۰۰	اینپیه-۱۴۰۱	۲ ماه	۱۰/۲۹۰/۰۰۰
حفر چاه باران در سطح ناژوان	۷۳۰/۰۰۰/۰۰۰	مطابق دستورالعمل نیم سال اول ۱۴۰۱ معاونت عمران	۴ ماه	۸/۱۵۰/۰۰۰

تذکرات:

- ۱- پیمانکاران ملزم به ارائه اسناد و مدارک شرکت / پیمانکاری و سوابق کاری و گواهینامه صلاحیت انجام کار خود قبل از تهیه اسناد می‌باشند.
- ۲- واجدین شرایط می‌توانند از تاریخ ۱۱/۰۴/۱۴۰۱ تا تاریخ ۲۱/۰۴/۱۴۰۱ همه روزه به جز روزهای تعطیل به مدیریت طرح ساماندهی ناژوان واقع در خیابان باغ دریاچه ساختمان ۳۴۲ مراجعه و با ارائه معرفی نامه کتبی شرکت و سایر مدارک نسبت به دریافت اسناد اقدام نمایند.
- لازم به ذکر است کلیه اسناد استعلام می‌بایست توسط شرکت کننده تأیید؛ مهر و امضاء شده و طبق شرایط استعلام؛ ضمیمه پیشنهاد قیمت گردد.
- ۳- آخرین مهلت ارسال پیشنهاد قیمت تا پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخ ۲۲/۰۴/۱۴۰۱ می‌باشد. بدیهی است دریافت پاکت‌ها بعد از ساعت ۱۴ امکان پذیر نمی‌باشد.
- ۴- مدیریت طرح ساماندهی ناژوان در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار است.
- ۵- شرکت کنندگان می‌بایست مبلغ سپرده شرکت دراستعلام را به صورت ضمانتنامه بانکی و یا به صورت نقدی در وجه مدیریت طرح ساماندهی ناژوان، همراه قیمت پیشنهادی و اسناد استعلام در دو پاکت (الف و ب) به صورت لاک و مهر شده به دبیرخانه مدیریت طرح ساماندهی ناژوان تسلیم و رسید دریافت نمایند.
- ۶- حضور نماینده تام‌الاختیار و مطلع به آنالیز قیمت پیشنهادی و با در دست داشتن معرفی نامه کتبی پیمانکار در روز بازگشایی پاکت‌ها در محل الزامی است.
- ۷- برندگان اول و دوم استعلام هر گاه حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده آنان به ترتیب ضبط خواهد شد.
- ۸- برنده استعلام جهت عقد قرارداد باید معادل ۵٪ مبلغ مورد پیمان را به عنوان تضمین انجام تعهدات پیمان به صورت ضمانتنامه بانکی و یا فیش نقدی تسلیم نماید. این ضمانتنامه طبق ماده ۳۴ شرایط عمومی پیمان آزاد می‌گردد.

آگهی مزایده فروش خودروهایی شرکت سبز صنفه تمیز (سهامی خاص)

به شماره ثبت ۱۵۸۸۱ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۳۶۸۲۳۲

شرکت سبز صنفه تمیز (سهامی خاص) در نظر دارد در اجرای مصوبه مورخ ۲۸/۰۳/۱۴۰۱ هیئت مدیره خود یک دستگاه وانت مزدا دو کابین مدل ۸۹ یگانه بنزین سوز و یک دستگاه وانت مزدا تک کابین دوگانه سوز کارخانه مدل ۹۱ را به فروش برساند. لذا متقاضیان از تاریخ نشر آگهی به مدت ۱۰ روز کاری جهت دریافت اسناد و بازدید خودروها به دفتر شرکت سبز صنفه تمیز واقع در میدان قدس، ابتدای خیابان زینبیه، پارک باقوشخانه مراجعه نمایند. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۷۱۲۱۲۱۰۰۳-۳۱ تماس حاصل فرمائید.

همراهتان هستیم

esfzibanews

PDF Compressor Free Version

مسجد جامع اصفهان گم شد!

روایت چند نکته مهم و اجرای تور شاهکارنمایی به مناسبت دهمین سالگرد ثبت جهانی مسجد جامع عتیق

نقیسه حاجاتی
مدیر گروه میراث و گردشگری

تمام از ۷ صبح تا ۱۲ شب، دسته دسته شهروندان اصفهان و گردشگران ایرانی و خارجی به دیدن مسجد جامع اصفهان آمدند و راهنمایان گردشگری مستقر به ده زبان زنده دنیا برای هر گروه ده نفره گردشگران، جذابیت‌های این بنا را روایت کردند. تصمیم‌گیران آب دستشان بود، زمین گذاشتند و گفتند که ورود موتورسیکلت‌ها به مسجد جامع ممنوع است و پنجاه چشمه سرویس بهداشتی در سه محوطه میدان امام علی (ع) و محله‌های اطراف برای استفاده شهروندان و گردشگران ساختند تا دیگر کسی فقط به خاطر این موضوع وارد مسجد نشود و دیگر بوی تعفن از دستشویی‌های مسجد به مشام نرسد! هیچ صدای گوش‌خراش بلندگویی در فضای مسجد نیچید؛ به جایش سه نوبت در روز مکررهای خوش صوت، آذان زنده گفتند. کالبد گران قدر این بنا ۱۱۰۰ ساله آب و جارو شد و شلختگی‌هایش را زدودند. خجالت می‌کشیم بگویم می‌توانستیم همه این کارها را انجام دهیم، توان و امکاناتش را هم داریم؛ اما هیچ‌کدام را انجام ندادیم و مهم‌ترین میراث اصفهان، کالبد ارجمندی که میراث جهانی بشر است، در سکوت و غربت، دهمین سالگرد جهانی شدنش را جشن گرفت. فقط چند ده میراث دوست‌اهل دل از جمله معاون میراث فرهنگی استان اصفهان، صبح دهم تیرماه را به حضور در «تور شاهکارنمایی مسجد جامع عتیق اصفهان» و گفت‌وگو درباره برخی از شاهکارهای این بنا گذراندند. در متن پیش رو، روایتی از این روز و گفت‌وگو با عبدالرضا کارگر (سرپرست مسجد جامع اصفهان) و لیلا میرقدرد (پژوهشگر حوزه موزه و گردشگری و استاد مدعو دانشگاه هنر اصفهان) را بخوانید.

شما آخرین بار کی مسجد جامع اصفهان را دیده‌اید؟

شما آخرین بار کی مسجد جامع اصفهان را دیده‌اید؟ باورتان می‌شود که برخی از بلندپایه‌ترین مسئولان و تصمیم‌گیران اصفهان، اندک شناختی هم از مسجد جامع ندارند و تمام شناختشان به حضورهای کوتاه سیاسی یا مذهبی در این بنا محدود می‌شود؟! حتی هستند افرادی که فکر می‌کنند مسجد جامع اصفهان در میدان نقش جهان قرار دارد و شاه عباس این بنا را ساخته است! این «عدم شناخت» چنان ضربه‌های هولناکی بر پیکر ارجمند «مهم‌ترین میراث دوران اسلامی ایران» وارد ساخته که حالا به وضوح می‌بینیم این کالبد کهن سال همچون شمع زده در حال آب شدن است.

سال ۹۸، تعداد گردشگران خارجی مسجد جامع، سه برابر ایرانی‌ها بود!

از عبدالرضا کارگر که هم سرپرست مسجد جامع عتیق اصفهان است و هم دانش خوبی درباره این بنا دارد، پرسیدم: «متوسط تعداد بازدید روزانه از مسجد جامع، چقدر است؟» او پاسخ داد: «الان تعداد گردشگران کمتر است. زمانی که فصل بازدید باشد، حدود ۵۰۰ نفر در روز مسجد جامع را می‌بینند.»

او سپس اضافه کرد: «چند روز پیش آماری برای تهران آماده می‌کردم که خیلی جالب بود. طبق آمار، در سال ۱۳۹۸ حدود ۱۷ هزار نفر ایرانی از مسجد جامع بازدید کرده‌اند؛ در حالی که طی همین مدت، بیشتر از ۵۱ هزار نفر گردشگر خارجی برای بازدید از مسجد جامع لیت خریدند.»

صحبت‌هایمان به اینجا رسید که مسجد جامع با تمام بی‌مهری‌هایی که در حقیقت می‌شود، هنوز هم عاشقان خودش را دارد؛ چون همه آن‌ها که ذره‌ای از حلاوت شناختنش را چشیده باشند، هر دم عطششان برای دانستن بیشتر می‌شود؛ شاهد این باشم، با همه افرادی هستند که صبح جمعه دهم تیرماه، در تور شاهکارنمایی مسجد جامع عتیق اصفهان شرکت کردند، وجه پرداختن آمدند تا میراثی را که بارها قیلا دیده بودند، این بار از زاویه عمیق تری طی یک تور دوساعته خاص، ببینند.

بیشتر از ۸۰ درصد مسئولان اصفهان مسجد جامع را نمی‌شناسند؛ اما برایش تصمیم می‌گیرند!

«باور کنید، بیش از ۸۰ درصد مسئولان اصفهان مسجد جامع را نمی‌شناسند.» این جمله آغازین صحبت‌های عبدالرضا کارگر، سرپرست مسجد جامع اصفهان بود، وقتی بعد از تور شاهکارنمایی در کنار ایوان شاکرد به گفت‌وگو ایستادیم. او اضافه کرد: «دلایل برای این حرف این است که هر مسئولی آمد، گفت ما نمی‌دانستیم مسجد جامع اینجاست! اعضای شورای شهر قبلی که آمدند، گفتند ما پانزده دقیقه بیشتر وقت نداریم. اما بعد که وارد شدند و بنا را دیدند و توضیحات را شنیدند، بازیدشان حدود سه ساعت طول کشید. مشکل این است که خیلی‌ها به مسجد جامع آمدند؛ اما دلیل آمدنشان مراسم عزاداری یا ختم و این‌ها بوده و نیامدند که مسجد را بشناسند. این نکته باعث شده خیلی راحت برای بافت اطراف مسجد جامع تصمیم‌گیری شود. به جرئت می‌گویم طراحی که برای تخریب‌های بافت اطراف مسجد جامع مصوب شد، امضای افرادی را دارد که اکثرشان نمی‌دانستند مسجد جامع کجاست! اگر افراد از مسجد جامع شناخت پیدا کنند، تصمیم‌گیری‌ها برای کل منطقه عوض می‌شود. چرا می‌گویم نمی‌شناسند؟ چون سازمان بهسازی و نوسازی با ماشین سنگین در این منطقه خاک برداری کرد. اگر می‌شناخت که این کار را نمی‌کرد.»

او که دانش آموخته کارشناسی ارشد مرمت بناهای تاریخی است، ادامه داد: «چند سال پیش یکی از مسئولان میراث فرهنگی از من پرسید چرا این‌قدر اطراف مسجد جامع درخواست هتل‌سازی داریم؟ مگر مسجد جامع چیست؟! او را دعوت کردم و برایش تور مسجد جامع گذاشتم. بعد از این بازدید خود او به کسی تبدیل شد که مهمانان عالی‌قدرش را به مسجد جامع می‌آورد. از آن روز حساب کنید بافت مسجد جامع چه قدر هتل‌دار شده است.»

تور شاهکارنمایی با خلق تجربه نو برای گردشگران مسجد جامع اصفهان، برگزار شد

صبح جمعه، دهم تیرماه رویدادی با عنوان «تور شاهکارنمایی (Masterpiece) مسجد جامع عتیق اصفهان» برگزار شد که طی آن، حدود ۵۰ نفر از علاقه‌مندان و فعالان حوزه میراث و گردشگری با خوانشی نواز کتیبه‌های چند فضای منتخب مسجد همراه شدند. لیلا میرقدرد، پژوهشگر حوزه موزه و گردشگری و استاد مدعو دانشگاه هنر اصفهان، در گفت‌وگو با اصفهان‌زیبا درباره روند رسیدن به ایده برگزاری این تور و نحوه اجرای رویداد توضیح داد: «معتقدم موزه‌ها باید از فضای فشرده و مرده در بیایند و این اتفاق با ورود بازدیدکننده رخ می‌دهد؛ بنابراین ما باید بتوانیم برنامه‌های خلاقانه برای موزه‌ها ارائه کنیم. در دنیای امروز که در هرامز ثانیه تبادل اطلاعات اتفاق می‌افتد و سرعت زندگی مردم افزایش پیدا کرده، سلیقه‌ها و انتظارات افراد هم عوض شده است. شاید اگر پانزده سال پیش می‌گفتیم قرار است تور چهلستون برگزار کنیم، خیلی‌ها با ذوق می‌آمدند که عکس ۲۰ ستونی که در آب افتاده را بگیرند! الان بازدیدکننده آگاه‌تر است و آن به دنبال تجارب دیگر و کسب اطلاعات بیشتر است. اخیراً می‌بینیم مطرح شده به عنوان موزه‌های پرسشگر؛ موزه‌هایی که شما را به فردی تبدیل می‌کنند که برایتان پرسش ایجاد می‌شود. این در حالی است که قبلاً کار موزه‌ها این بود که به پرسش‌ها جواب بدهند.»

میرقدرد ادامه داد: «مسجد جامع عتیق، موزه معماری ایران است. در تور یک‌روزه نمی‌شود درباره همه زیبایی‌ها و عظمتش صحبت کرد؛ به همین دلیل تور شاهکارنمایی را طراحی کردم که در آن ایوان استاد، ایوان شاکرد و شهرستان و محراب اولجایتو انتخاب شد تا تأکید بر خوانش کتیبه‌ها، چون می‌خواستیم کار جدیدی انجام دهیم. من همیشه دانشجویان را به مسجد جامع می‌بردم و درباره معماری و خطوط صحبت می‌کردیم؛ ولی این بار می‌خواستیم کار جدیدی انجام دهیم. هدف اصلی تورهای شاهکارنمایی ارتقای درک و فهم بازدیدکننده‌ها از بناست و در این تورها تفسیر اتفاق می‌افتد. داستان‌ها و روایت‌ها و جزئیات پشت پرده گفته می‌شود.»

لیلا میرقدرد که تدریس به راهنمایان گردشگری را هم بر عهده دارد، معتقد است ما چند نسل راهنما داریم؛ راهنماهای نسل اول که دیگر نسلشان باید منسوخ شود؛ چون اطلاعات از قبل تعیین شده و کلیشه‌ای را به مخاطبان ارائه می‌دهند. در حالی که ما نیاز به راهنماهای نسل سوم داریم؛ راهنماهایی که مفسر هستند و به دنبال خلق تجارب به یادماندنی برای گردشگران هستند. به روایت او، کیانا نوروزی، دانش‌آموخته کارشناس ارشد مطالعات موزه از دانشگاه تهران و شیرین آدم‌پور، دانش‌آموخته تئاتر و متخصص طراحی و گرافیک، در حوزه پژوهش، تولید محتوا و اجرای تور نقش آفرین بوده‌اند و همراهی سید مهدی موسوی موحد، معاون میراث فرهنگی استان اصفهان و عبدالرضا کارگر، سرپرست مسجد جامع اصفهان در اجرای تور بسیار اثرگذار بوده است.

PDF Compressor Free Version

جواهر جهانی تک افتاده مهجور!

عصارخانه جماله، حمام شیخ بهایی، مقبره شهبهان، خانه قزوینی‌ها، مقبره و مدرسه باباقاسم... و... شماری جاذبه دیگر در اطراف مسجد جامع عتیق اصفهان وجود دارند که اگر برای احیا و رونقشان تصمیم‌گیری شود، به جذب گردشگر بیشتر و محرومیت‌زدایی از ساخت مسجد جامع هم کمک می‌کند؛ اما حالا غلبشبان با درهای بسته و عدم مرمت جلوی گردشگران حاضر می‌شوند. به عبارت دیگر باید بگوییم فعالیت همه این دهه‌های اخیر در بافت پیرامون مسجد جامع به صورتی بوده که حالاً این کالبد گران قدر جواهر تک افتاده‌ای است که نفسش بند آمده و نیازمند توجه فوری است.

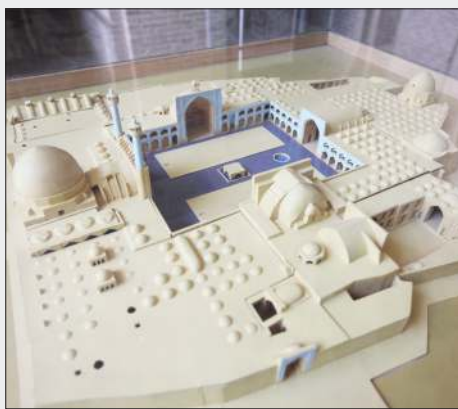

نهر گم شده مسجد جامع اصفهان از چهارباغ می‌گذشت!

اهالی میراث معتقدند هنوز شماری از رازهای مسجد جامع سر به سره باقی مانده‌اند و هر چه پژوهش شود، باز هم ناگفته‌ها بسیارند. می‌گویند سرخ برخی از بهانه‌ها تاریخی اصفهان هم اینجاست؛ چون بنای مسجد جامع عتیق اصفهان در همه دوره‌ها محل رجوع مردم و کانون مهم اجتماعی و مذهبی بوده است.

حالا عبدالرضا کارگر، خبر جالبی از یک رازگشایی جذاب در مسجد جامع عتیق داد که به زودی مقاله علمی با همین موضوع هم منتشر خواهد شد. او گفت: «مسجد جامع آن قدر مهم بوده که یک نهر آب مستقیم از زاینده رود برای اینجا کشیده‌اند. این نهر در تاریخ گم شده بود. زمانی، کتیبه‌اش را کنده‌اند و زیر خاک دفنش کرده‌اند. نهری که قدمت صفت دارد و از چهارباغ رد می‌شده، اما رویش را پوشانده‌اند. جالب است که ژان شاردن در کتابش یادگرفته که ما فهمیدیم منظورش این نهر بوده است. کتیبه نهر هم زیر کتیبه نظام‌الملک است.»

همان‌طور که رو به کتیبه نظام‌الملک ایستاده‌ایم، کارگر بخش‌هایی از کتیبه را از متن مقاله خواند؛ جایی که نوشته بود: «امیر ارضان بن رستم سلطان الله افشار ارسلو از زنده رود اصفهان حفر نهری نموده آب مباح به مسجد جامع آورده وقف کرد قربت الله» و از کتیبه چنین برداشت شده که در زمان «شاه طهماسب بهادرخان» معلم پسر هشتم شاه طهماسب این نهر را وقف مسجد جامع کرده است. «ابوالنصر سلطان احمد میرزا» پسر هشتم شاه طهماسب بود که با به سلطنت رسیدن برادرش شاه اسماعیل دوم، به قتل رسید. از «شیخ الاسلام منشار» هم در کتیبه نام برده شده که یکی از علمای عرب بوده که در سال ۹۸۴ ه. ق. منصب شیخ‌الاسلامی اصفهان را داشته است.

در کدام بنای دیگر، تنوع معماری ۱۲ قرن را می‌توان دید؟!

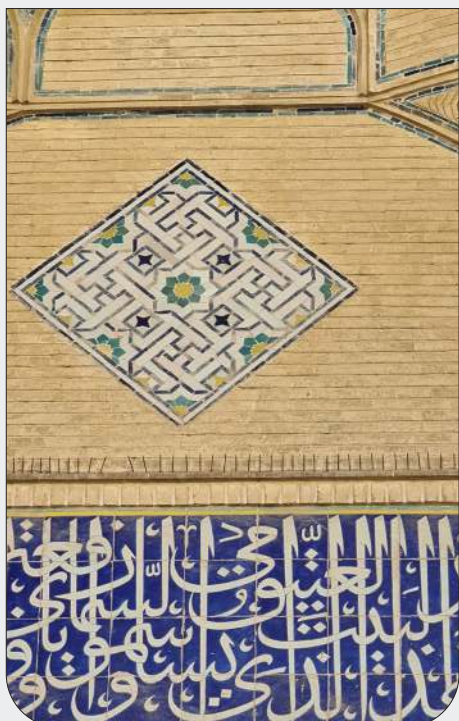
بحث وجوه تمایز مسجد جامع داغ است و ساعت‌ها می‌شود در این باره صحبت کرد. کارگر ادامه داد: «در مسجد جامع اصفهان، معماری ۱۲ قرن را می‌بینید؛ در حالی که مثلا وقتی به مسجد جامع عباسی (در میدان نقش جهان) مراجعه می‌کنید، فقط معماری صفوی را می‌بینید. تمام تزئینات و سبک‌های معماری (سبک‌های خراسانی، رازی، آذری و اصفهانی) در مسجد جامع عتیق اصفهان دیده می‌شوند. فضاهای چهارایوانی، دوابوانی و تک‌ایوانی هم در این بنا وجود دارند. همچنین بیشتر از ۲۰ نوع مختلف خط از کوفی، ثلث، نستعلیق و غیره در مسجد جامع اصفهان وجود دارد. در کدام بنای تاریخی اسم همه شاهان صفوی به جز شاه اسماعیل دوم را می‌بینید؟ اینجا اسم هشت پادشاه صفوی بر کتیبه‌ها هست.»

به روایت او، مسجد جامع اصفهان اولین‌ها و برترین‌های فراوانی دارد؛ کتیبه نظام‌الملک اولین کتیبه ترکیب با طاق‌های باربر است. آنقدر که شرودر می‌گوید تاکنون هیچ کتیبه‌ی به زیبایی و تناسب کتیبه شمالی مسجد جامع اصفهان ساخته نشده و به قدری تناسب این کتیبه دقیق است که به عمر خیام نسبتش می‌دهند. او ادامه داد: «مسجد جامع ۴۷۶ طاق دارد که بیشتر از ۲۵۰ تا آن با هم فرق دارند. همچنین در معماری سنتی ایرانی ما ۱۰ مدل طاق داریم که هر ۱۰ مدل در مسجد جامع اجرا شده‌اند.»

«بیت العتیق» صفا شاگرد و کتیبه شاه سلطان حسین در صفا استاد

گردشگران حاضر در توره‌ها کارنامه‌ی مسجد جامع عتیق اصفهان، در هر توقف، با راهنمایی‌ها کبابان نوروزی، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مطالعات موزه، کتیبه‌ها را تماشا می‌کردند و روایت‌هایی درباره بنا می‌شنیدند و بعد در مانی‌توری که در گوشه‌ای از قضا به طور موقت تدارک دیده شده بود، خوانش کتیبه را به صورت گرافیکی تماشا می‌کردند. طرح گرافیکی که در آن کلمات یکی یکی روشن می‌شدند، به گردشگران برای تشخیص کلمات متداخل و به هم پیوسته در کتیبه‌ها کمک می‌کرد و سپس معنای جملات کتیبه‌ها توسط راهنما ارائه می‌شد. در این میان یکی از تجارب ویژه به کتیبه توصیف سلطان حسین صفوی در ایوان استاد مسجد جامع عتیق اصفهان مربوط می‌شد که متن عربی که این کتیبه را محمدرضا جعفری در این ترتیب ترجمه کرده است: «این سقف مرتفع و بلند به دستور شاه شاهان عالم، شاهنشاه اعظم، که (مقتدرانه) ملت‌های قدرتمند را برده خویش گرفت؛ بهادر خان سلطان حسین حسینی موسوی صفوی فرزند شاه جلیل‌القدر؛ ابوالمظفر بنا گردید. خداوند او را در طول عمرش همواره یاور و حامی باشد؛ چرا که برکت وجود او یاریگر مردمان و یاور آنان در سختی‌های روزگار است. به امور ایشان رسیدگی می‌کند و روشنی بخش تاریکی آنان است. خداوند حکومت او را جاودانه گرداند.» در صفا شاگرد هم کتیبه عربی دیگری بود به خط محمد محسن بن محمدرضا امامی. تاریخ این کتیبه همچنین ذکر شده: «فی سنه ثلث و تسعین بعد الف». در همین کتیبه یک عبارت مهم هم آمده: «بیت العتیق» که گفته می‌شود به نام «مسجد جامع عتیق اصفهان» اشاره دارد.

مسجد جامع اصفهان را به محل استفاده عموم از «سرویس بهداشتی» تبدیل نکنید!

«چرا در محدوده میدان امام علی (ع)، سرویس‌های بهداشتی عمومی نیست؟ چرا هست؟ مسجد شیره‌زها و مسجد جامع!» این گفت‌وگو کوتاه واقعی است. واقعا مسئولانی هستند که ساده‌ترین زیرساخت مورد نیاز شهروندان و گردشگران را هم آماده نمی‌کنند و مردم را برای استفاده از سرویس بهداشتی به پایگاه میراث جهانی بشر می‌فرستند و تازه آنجا هم با قرار دادن دستشویی پلاستیکی فرنگی پرتابل و عدم حفظ پاکیزگی، کاری می‌کنند که تصویر جهانی مسجد هم خدشه دار شود. برای درک عمیق‌تر این مشکل کافی است از در مسجد که سمت مقبره علامه مجلسی است، خارج شوید و یا بنر بزرگی روبه‌رو شوید که فلشی رویش چاپ کرده‌اند و نوشته‌اند: «به طرف سرویس بهداشتی!» بعد روی بنر دو کاغذ زده‌اند که روی سمت راستی نوشته شده: «زائرین گرمی سرویس بهداشتی مقبره تا ساعت ۱۷ بامی باشد و به... و روی کاغذ سمت چپی بقیه جمله را این‌گونه تایپ کرده‌اند: «... سرویس بهداشتی‌های مسجد جامع مراجعه فرمایید. باتشکر». زیر بنر هم امضا کرده‌اند: «اداره کل اوقاف و امور خیریه شهرستان اصفهان، مرکز اوقاف مقبره علامه مجلسی». خجالت‌آور است که من این‌ها را بنویسم؛ ولی روایت واقعیت، یک قدم ما را به تصحیح نزدیک می‌کند؛ حداقل امیدواریم که چنین کارکردی داشته باشد!

ضروری‌ترین کار: مسیرهای رسیدن به مسجد جامع را تسهیل و خواناسازی کنید

عبدالرضا کارگر از تجربه‌اش در توضیح دادن برای ۱۱۲ راهنمای گردشگری طی یک روز و در قالب یکی از بازدیدهای رویداد کنوانسیون ۲۰۱۷ راهنمایان گردشگری جهان گفت و این که شماری از آن‌ها بعد از توره‌هایشان به مسجد جامع آمده‌اند و گفته‌اند: «نمی‌خواستیم تور را بیاوریم؛ ولی صحبت‌های آن روز شما باعث شد در برنامه تور، مسجد جامع را بگنجانیم.» همین روایت باعث شد از کارگر پرسیم: «چرا اینقدر رسیدن به مسجد جامع سخت است؟» و او پاسخ داد: «مسجد جامع اصفهان با ساخت میدان امام علی (ع) گم شد! قبیل از این که میدان را بسازند، تعداد گردشگران مسجد دو برابر بود؛ اما الان حتی ایرانی‌ها هم در راه رسیدن به مسجد جامع گم می‌شوند! مثلا تولیدی که بارها آمده، باز هم از من می‌پرسید به آژانس چطور آدرس بدهم بیاید دنبالم؟! در تأیید، برای او توضیح دادم که خودم هم برای رسیدن به مسجد جامع بارها با مشکل روبه‌رو شده‌ام. حتی صبح جمعه طبق مسیری که اپلیکیشن نشان، تعیین کرده بود، قصد داشتم ماشین را در پارکینگ پشت مقبره علامه مجلسی پارک کنم و از این سینا وارد شده بودم؛ اما مسیر دسترسی به دلیل ساخت و ساز بسته شده بود و من ترجیح دادم برگردم و ماشین را در پارکینگ طبقاتی زیر میدان پارک کنم و از چند ردیف پله بالا بیایم؛ مسیر بازار را در پیش بگیرم و به مسجد برسیم؛ خب این وضعیت برای راهنمایان تور مشکلات زیادی ایجاد می‌کند؛ مخصوصا اگر توریست میان سال و کهن سال داشته باشند؛ چون مجبور می‌شوند او را از طریق پله و زیر آفتاب به مسجد برسانند که خب هم زمان بر است و هم آزاردهنده.»

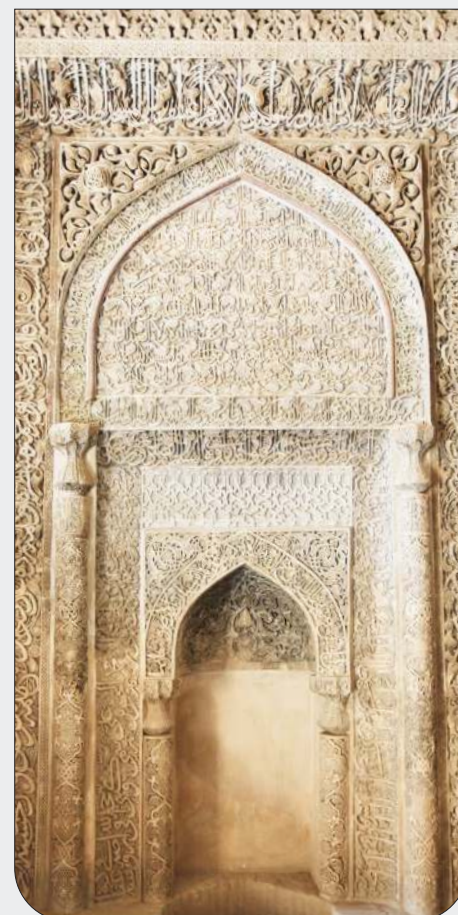
کارگر توضیح داد: «بهترین راه این است که با خودم مسیر خیابان ولیعصر را در پیش بگیرید. از چهارراه ولیعصر دور بزنید و وارد زیرگذر نشوید. به جایش، از بغل‌گذر بیایید و وارد میدان شود و ماشین را در پارکینگ پارک کنید. این مسیر برای تورهایی که از میدان نقش جهان می‌آیند هم مناسب است. مسیر بعدی می‌تواند این گونه باشد که از چهارراه شکرشکن وارد خیابان هاتف شوید و میدان را نیم‌دور بزنید به سمت خیابان عبدالرزاق، ابتدای این خیابان پارکینگ طبقاتی هست. ماشین را پارک کنید و از این سمت از پله‌ها بالا بیایید. ما برای راه‌اندازی پله برقی هم خیلی صحبت کردیم؛ ولی گفتند به پیمانکارمان بدهکاریم و نمی‌توانیم پله برقی راه بیندازیم! اتوبوس‌های توریستی هم می‌توانند از خیابان هاتف وارد زیرگذر شوند و در محل پارک اتوبوس‌های توریستی گردشگران را پیاده کنند تا از پله‌ها بالا بیایند و وارد میدان شوند. پله برقی هم هست که از کار افتاده!»

به روایت او، حداقل دو مسیر پیاده‌گردی نیز توصیه می‌شود؛ گروه‌ها یا افراد می‌توانند از مسیر چهارراه ابن سینا (تقاطع خیابان‌های کمال و مجلسی، چهارراه باباقاسم) پیاده به سمت مسجد جامع بروند یا از مسیر خیابان کمال وارد جویباره شوند و بافت تاریخی را ببینند و به مسجد جامع اصفهان برسند.

دیدار با مسجد جامع اصفهان دیدار مادر است

اما اصلا چرا باید مسجد جامع اصفهان را ببینیم؟ عبدالرضا کارگر، نویسنده کتاب «مسجد جامع عتیق، موزه در و عتیق» در پاسخ به این سؤال سه نکته را بیان کرد؛ اول اینکه مسجد جامع، «مادر تمام بناهای مذهبی بعد از اسلام» است. داخل مسجد جامع اثری نمی‌بینید که هدیه به بنای دیگری نداده باشد. تمام مساجد ایران از مسجد جامع اصفهان الگو گرفته‌اند؛ بنابراین کسی که مسجد جامع عتیق اصفهان را ببیند و خوب توضیحاتش را یاد بگیرد، بناهای دیگر را هم می‌تواند مثل آب خوردن توضیح دهد.»

او اضافه کرد: «در مسجد جامع خطاطی روی گچ، خطاطی با کاشی، خطاطی با آجر، خطاطی روی چوب و خطاطی روی سنگ را داریم. کدام بنای دیگر را می‌شناسید که همه این‌ها را با هم داشته باشد؟»

PDF Compressor Free Version

شالیزارها آب رفتند!

روایتی از شالیزارهای بی‌آب و شالی‌کاران بیکار

لایلمقیمی
مدیرگروه جامعه

زمین شالی زیر هرم داغ آفتاب ۴۰ درجه تب کرده است. خورشید سیلی می‌کوبد به چهره آفتاب سوخته و برشته شالی‌کاران و بُراده‌های طلایی را می‌پاشد به آب، به زمین، به شالیزار و به کف پای برنج‌کاران که کمر خم کرده‌اند و تازانو در آب هستند. دسته‌های کوچک نشا ردیف به ردیف نشسته‌اند و هم نشینی می‌کنند با گل و آب جوش آمده، با آفتاب، بارگه‌های نور خورشید که خیره مانده‌اند به شالی. همه سبزی‌هایشان را ریخته‌اند روی زمین. بوی تندشان شالیزار را قرق کرده. پیچیده به دشت، به صحرا، به تن و لباس حاج‌زحاکه دست‌ها را سایه بان آفتاب کرده و دل‌نگران بر سر زمین ایستاده است: «امسال هم مثل پارسال!» حاج‌رضا نگران است؛ گاه چشم می‌چرخاند و تک‌تک سال‌های گذشته در آن منعکس می‌شود. گاه نگاه سر می‌خورد به سوی شالیزار، به پهنای زمین، می‌نشیند بر قدوقواره نشاها. غم‌توی چشم‌های حاج‌رضا اوج می‌گیرد. می‌گوید: «نمی‌دانم امسال سال چندی است که بی‌آبی اجازه کاشت برنج در شش جریب زمینم را نداده است. شمارش دیگر از دستم در رفته است. امسال هم فقط توانسته‌ام یک جریب را کاشت کنم تا زن و بچه‌ام گرسنه نمانند. البته برای همین مقدار هم معلوم نیست که آب باشد یا نه و محصول به موقع آب بخورد.» حاج‌رضا ۷۲ سال دارد. موهایش سفید، صورتش اما سیاه و آفتاب سوخته. دست‌های زمخت و تاول‌زده‌اش راوی سال‌های دور است؛ سال‌هایی که برنج‌کار بوده و یکی دو هفته اول تابستان، زیر تنور آفتاب نشا به دست می‌گرفته و با هزارویک امید در زمین فروریخته است؛ مثل خیلی از کشاورزان غرب اصفهان که تا چشم باز کرده‌اند و خودشان را شناخته‌اند، تنها کسب و کارشان کشت و برداشت برنج بوده است: «این همه سال، بی‌آبی برنج‌کاران را بیکار کرده است؛ شالی‌کاری که همه داروندارشان زمین‌هایشان بود و منبع درآمد دیگری نداشتند. حالا اما سال‌هاست که نتوانسته‌اند مثل سابق زمین‌هایشان را کاشت کنند. آن‌هایی هم که باب‌آب چاه، یک یا دو جریب کاشت کرده‌اند، درآمد آن چنانی به دست نیاورده‌اند و زنان بسیار دیده‌اند، حرف حاج‌رضا، حرف خیلی از کشاورزان دیگر در غرب اصفهان است؛ همان‌ها که تا همین چند سال پیش، تقویم تابستان با کاشت برنج، برایشان ورق می‌خورد و موعد برداشت هم نوید به پایان رسیدن این فصل داغ و کش‌دار بود.

آب نیست برای برنج‌کاری. شاید حدود ۹۰ درصد اهالی فلاورجان در سال‌های قبل کشاورزی می‌کردند؛ اما حالا همه بیکار شده‌اند. به خاطر بی‌آبی کسی زمین‌هایشان را نمی‌خرد. کشاورزان این شهرستان را با بارانه طی می‌کنند.

کاشت نمی‌کنند. بقیه نیز زمان کشت که می‌رسد، با مشورت شورا و دیوار به جمع بندی می‌رسند و تنها دوسه جریب از زمین‌هایش را کاشت می‌کنند تا آب به همه برسد. دخل و خرج برنج‌کاری بالاست؛ مثلاً کارگران روزی ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان دستمزد می‌گیرند. هزینه کود و سم و... را هم که حساب کنند، آخر کار برایشان هیچ نمی‌ماند؛ فقط در حدی که بتوانند شکم‌زن و بچه‌شان را سیر کنند و محتاج دیگران نباشند.

رنج بی‌آبی با کاشت برنج عجین شده است

رنج بی‌آبی با کاشت برنج عجین شده است. صدای کشاورزان برنج‌کار سال‌هاست نه تنها به جایی نرسیده، بلکه هراتاستان و هر موعدا شالی‌کاری به یک اتهام، متهم به ندانم‌کاری هم شده‌اند؛ کاشت یک محصول آب‌پر در برهه بی‌آبی! همین هم شده که خیلی از کشاورزان دست از نشاکاری بردارند و چشم‌بر سود و زیان ببوشانند و شالیزارها را به حال خود رها کنند؛ شالیزارهایی که تا همین چند سال پیش، وسعتشان به بیش از ۲۰ هزار هکتار می‌رسید و حالا، اما روزیبه‌روزی آب رفتند تا به چهارهزار هکتار رسیدند.

این موضوع را حسین وحید که عضو هیئت‌مدیره نظام صنفی کشاورزان شهرستان اصفهان است، به «اصفهان‌زیبا» می‌گوید: «پیش‌ازاین در شرق و غرب و مرکز اصفهان برنج‌کاری انجام می‌شد؛ اما حالا در شرایط بی‌آبی این محصول کم‌وبیش در شرق و غرب کشت می‌شود که این زمین‌ها هم اغلب خرده‌مالکی هستند؛ مثلاً چند جریب زمین می‌کارند؛ اما برنج برداشت‌شده به میزانی نیست که بخواهند آن را در بازار عرضه کنند.»

سابقه یک‌هزارساله برنج‌کاری
کشت برنج سابقه دیرینه در اصفهان دارد و کشاورزان این خطه، از قدیم برنج کاشت و برداشت می‌کرده‌اند: «برنج‌کاری در اصفهان، سابقه یک‌هزارساله دارد و در طومار شیخ بهایی هم به آن اشاره شده است. ولی در ده سال گذشته، بی‌آبی کاشت برنج را ۸۰ درصد کاهش داده است. محدودیت‌هایی برای کشت برنج وجود دارد و این محصول فقط باید در استان‌های شمالی کاشت شود، اما بدون این محدودیت و ممنوعیت‌ها هم کشاورزان، آبی نداشته‌اند که بخواهند برنج یا حتی هر محصول دیگری بکارند. خیلی از مسئولان در این سال‌ها از کشاورزان می‌خواهند برنج‌کاری را کنار بگذارند و به کشت‌های جایگزین روی آورند؛ اما کشت‌کاری به یک اتهام، متهم به اتفاق هم نمی‌افتد. ضمن اینکه خیلی از این کشت‌ها هم نیاز به آب زیادی دارند. همه این مسائل باعث شده تا کاشت برنج در لنجان و مبارکه و فلاورجان که تا پیش‌ازاین می‌توانستند زیر کاشت برنج قرار بگیرند، محدود یا بسیار اندک شده‌اند.»

برنج محصولی پرآب است

بی‌آبی و کاشت برنج به ویژه در غرب، پارادوکسی است که این روزها، روزهایی که فصل کشت و کار این محصول است، در اصفهان به چشم می‌خورد. زمین‌های سراسر سبز و زیر کشت رفته در شهرستان‌های مبارکه و زرین‌شهر و حتی در برخی از مناطق اصفهان، چشم‌نوازی و صدای سایر مردم را بلند می‌کنند؛ چراکه برنج همیشه به عنوان یک محصول آب‌پر شناخته شده است؛ هرچند شاید خیلی از کشاورزان این موضوع را قبول نداشته باشند. احمد رضانی، عضو هیئت‌علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی استان در این باره به «اصفهان‌زیبا» می‌گوید: «برنج محصولی پرآب است؛ اما پرآب‌ترین محصول در

بین محصولاتی که در استان کاشته می‌شود، نیست. کاشت برنج در اصفهان به دلیل سودآوری بالای آن نسبت به سایر کشت‌های دیگر است؛ البته این موضوع به فرهنگ برخی از ساکنان غرب اصفهان مربوط است که ترجیح می‌دهند برنج مصرفی‌شان را خود تولید کنند و چون ذائقه‌شان به این برنج عادت کرده، آن را ممکن است حتی به بهترین برنج دنیا هم ترجیح بدهند.» به گفته او، میزان آب مصرفی برنج بسته به شرایطی مثل خاک و آب و هوا و نحوه تهیه بستر و متفاوت است؛ به همین علت هم این میزان آب ممکن است متغیر باشد؛ اما به طور کلی برای آبیاری هر هکتار زمین حدود ۱۵ تا ۲۰ هزار مترمکعب یا بیشتر آب در اصفهان لازم است؛ البته در شرایطی که بخواهیم در مصرف آب صرفه جویی کنیم. در این سال‌ها که خیلی از کشاورزها اقدام به کاشت می‌کنند، به علت اینکه آب رودخانه به طور مستمر جاری نشده است، یا بسته‌شدن مجدد آب، مشکلاتی را پیدا می‌کنند و به‌طور ناخواسته کشت‌ها از حالت غرقابی خارج شده و این‌گونه مردم را بلند می‌کنند؛

همین هم موقعی که رودخانه جاری می‌شود، این چاه‌ها نیز آب دارند؛ اما با بسته‌شدن مجدد رودخانه، یک یا دو ماه بعد این چاه‌ها هم بی‌آبی می‌شوند. البته کشت‌هایی که در حاشیه رودخانه است آب بازچرخش می‌شود و چند بار چرخش انجام می‌شود.»

اما و اگرهای برنج‌کاری

برنج‌کاری در همه سال‌های بی‌آبی زاینده‌رود با اما و اگرهایی که در این سال‌ها که خیلی از کشاورزها اقدام به کاشت می‌کنند، به علت اینکه آب رودخانه به‌طور مستمر جاری نشده است، یا بسته‌شدن مجدد آب، مشکلاتی را پیدا می‌کنند و به‌طور ناخواسته کشت‌ها از حالت غرقابی خارج می‌شود.

رویه رو بوده است و خیلی‌ها این مسئله را باعث خشکی زاینده‌رود می‌دانند. احمدی می‌گوید: «قطعا برنج‌کاری از جمله عوامل اصلی نیست که باعث خشکی زاینده‌رود شده است و عوامل مهم دیگری در این باره وجود دارد. اگر کل برنج‌کاری که در استان اصفهان انجام می‌شود (حدود چهار هزار هکتار که مسئولان از آن سخن می‌گویند) متوقف شود، شاید کم‌تر از ۵ درصد بتواند در کاهش مصرف آب مؤثر باشد. کشاورز این آب را استفاده می‌کند و خیلی از آن‌هایی که می‌گویند برنج به دلیل نیاز بالای آبی نباید کاشته شود و کشاورز کشت‌های جایگزینی مثل ذرت یا کتجد و ماش و... را مد نظر قرار دهد؛ اما خود این محصولات هم به آب نیاز دارند. مثلاً محصولی مثل پیاز هم نیاز آبی بالایی دارد؛ اما آبی می‌شود کشت آن را متوقف کرد.»

این حرف، حرف خیلی از کشاورزان هم هست؛ همان‌ها که این روزهای بی‌آبی زاینده‌رود، دل‌نگران وضعیتشان هستند و نمی‌دانند چه باید بکنند؛ از یک سو می‌گویند چاره‌ای جز کشت برنج ندارند و از سوی دیگر هم بی‌آبی باعث ضرر و زیان آن‌ها و باقی مردم شهرستان می‌شود؛ کشاورزانی مثل حاج رضا و حاج محمد و... که زیر هرم داغ آفتاب این روزهای تیرماه دل‌نگران به دل گرما داده‌اند و دل‌نگران سرزمین‌هایشان ایستاده‌اند.

چرا کشاورزان اصفهانی در این روزهای بی آبی برنج می‌کارند؟ آیا برنج محصولی آب‌بر است؟ کاشت برنج در وضعیت این روزهای زاینده‌رود تا چه میزان مؤثر است؟ این‌ها سوالاتی است که با شروع فصل کشت برنج در تابستان داغ به ذهن متبادر می‌شود؛ مسئله‌ای که سال‌هاست به محلی برای بحث و جدل تبدیل شده است.

آب بر سودآور!

مدیر زراعت سازمان جهاد کشاورزی در گفت‌وگو با اصفهان‌زیبا از دلایل بی میلی کشاورزان به کشت‌های جایگزین می‌گوید

عکس: محمدحسین محرم

مصرف آب برای کاشت برنج با محصولات دیگر تفاوتی ندارد. از نظر علمی و کارشناسی کدام یک از این دو ادعا درست است؟

کشت برنج، زراعتی آب‌بر است. تجربه نشان می‌دهد هر هکتار برنج به حدود ۲۰ تا ۲۰ هزار متر مکعب آب نیاز دارد؛ البته این میزان آب بسته به بافت خاک و تهیه بستر از سوی کشاورزان متغیر است. کشاورزان تهیه بستر خود را به گونه‌ای انجام می‌دهند که نفوذ آبی رخ ندهد؛ اما در ماه‌های اول کشت برنج به دلیل تبخیر زیاد، این محصول به آب نیاز دارد. البته واقیعت این است که محصولات دیگر هم نیاز آبی بالایی دارند؛ اما قطعات کشت برنج، قطعات کوچکی هستند و اگر کشاورز بخواهد کشت دیگری در این قطعات انجام دهد، هزینه تولید آن بالا می‌رود. در سال‌های گذشته حدود ۲ هزار هکتار زمین زیر کشت برنج بوده است؛ ولی با توجه به وضعیت کم آبی، سطح زیر کشت به حداقل رسیده است.

یعنی اکنون دقیقاً چند هکتار از اراضی استان زیر کشت برنج است؟ در حال حاضر، بین ۳ تا ۴ هزار هکتار زمین زیر کشت برنج می‌رود. در سال‌های اخیر کشت‌های جایگزین

دیگری کشت کنند؛ چرا که در آن منطقه تبخیر زیاد است.

شما به کشت‌های جایگزین اشاره کردید. منظورتان از این محصولات چیست؟

ارزن‌های علوفی، ذرت، کنجد و سایر محصولات. کشت برنج همان‌طور که گفتم در قطعات کوچک انجام می‌شود و بسیاری از کشاورزان هم که این محصول را کاشت می‌کنند، برای مصرف خودشان اقدام به کشت برنج می‌کنند؛ نه به منظور تجارت.

میزان آب مصرفی برای کاشت برنج و کشت محصولات جایگزین چه تفاوتی باهم دارند؟ نیاز آبی محصولات با یکدیگر متفاوت است؛ اما به طور متوسط محصولات جایگزین ۱۰ تا ۱۲ هزار متر مکعب آب نیاز دارد؛ در حالی‌که برنج دو برابر آیین میزان آب می‌برد.

چرا کاشت برنج با وجود کم آبی در نجات‌های همچنان ادامه دارد؟

هنوز آمار دقیقی نداریم، ولی در سال‌های گذشته نهایتاً حدود چهار هزار هکتار از اراضی کشاورزی زیر کشت برنج قرار گرفته‌اند. البته در نواحی شرقی استان به شدت مخالف کاشت برنج هستیم و کشاورزان باید محصول

بلکه آبیاری آن از طریق آب‌های زیرزمینی است. در واقع آب برای آبیاری برنج در اختیار کشاورزان قرار نمی‌گیرد. زمانی که رودخانه برای آبیاری کشت‌وکارهای شرق جاری بود، کشاورزان اصلاً برنج نمی‌کاشتند.

پیمان فیروزی‌نیا

سرانه مصرف برنج در استان اصفهان ۳۸ کیلوگرم است که با توجه به جمعیت پنج میلیونی در استان نیاز به ۱۹۰۰۰۰ تن برنج احساس می‌شود

کشت‌های با مصرف آب بیشتر از برنج در استان‌های مختلف، طبق سند ملی آب

استان	ناحیه	کشت‌های دارای مصرف آب بیش از برنج
زنجان	بیجار	سیب‌زمینی، یونجه، گردو، گیلان و آبپالو، گلابی، انواع آلو
گل تپه زرین آباد	گل تپه زرین آباد	سیب زمینی، یونجه، گردو، گیلان، آبپالو، گلابی، انواع زردآلو، سیب، انار، زردآلو سیب
اردکان	اردکان	سیب زمینی، یونجه، چغندر، گردو، گلابی، انواع آلو، زردآلو، سیب، انار
انجیرک، دوهویه	انجیرک، دوهویه	یونجه، گردو، سیب، انار
بیرم	بیرم	یونجه، گردو، سیب، انار
فارس	جره	یونجه، گردو، انواع آلو، سیب، انار، نخیلات
چنار فاریاب	چنار فاریاب	یونجه، گردو، انواع آلو، زردآلو، سیب، انار، نخیلات
دادین	دادین	یونجه، انار
داراب	داراب	یونجه، چغندر قند، گردو، زردآلو، انار
نوجین	نوجین	یونجه، نخیلات
قزوین	طالقان، الموت	یونجه، گردو، گیلان و آبپالو، گلابی، زردآلو
امامزاده جعفر	امامزاده جعفر	گردو، گلابی، انواع آلو، سیب، انار
باشت	باشت	گردو، گلابی، انواع زردآلو، سیب، انار
کهگیلویه و بویراحمد	تخت دواز، سوق	یونجه، گردو، انواع آلو، زردآلو، سیب، انار
جورام	جورام	یونجه، گردو، انواع آلو، زردآلو، سیب، انار

آبی هم که به غرب استان اختصاص داده می‌شود، برای آبیاری باغ‌هاست و ماهی یک بار در اختیار کشاورزان قرار می‌گیرد. بنابراین با این میزان منابع آبی، اصلاً امکان کشت برنج وجود ندارد. اگر چهار هزار هکتار برنج زیر سطح کشت قرار بگیرند، نیاز آبی آن‌ها حداکثر ۸۰ میلیون مترمکعب است؛ در حالی‌که یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون متر مکعب حجم آب زاینده‌رود است. برنج‌کاری حساسیت‌های زیادی دارد؛ ضمن اینکه هیچ توصیه‌ای برای کشت برنج نداریم، ولی خیلی از مباحثی هم که مطرح می‌شود، جهت‌گیری‌های سیاسی است.

آبان سال ۹۷ بود که هیئت وزیران مصوبه‌ای مبنی بر ممنوعیت کشت برنج برای اجداد سراسر کشور (به جز دو استان شمالی) تصویب کرد. آیا این ممنوعیت ادامه دارد؟ در این صورت چرا کاشت این محصول در استان خشکی همچون اصفهان همچنان ادامه دارد؟

کاشت برنج در دو استان شمالی مجاز و در بقیه استان‌ها ممنوع است؛ ولی این ممنوعیت به گونه‌ای نیست که بیان‌ها بر بخورد؛ البته برنج‌کاری را توجیه نمی‌کنیم و بیشتر سعی به اقناع کشاورزان داریم. هیچ نهاده‌ای هم بابت کاشت این محصول پرداخت نمی‌شود و تسهیلاتی مثل سرمایه در گردش و ماشین‌آلات ... نیز در این باره در اختیار کشاورزان قرار نمی‌گیرد.

آیا به کشاورزان در خصوص آشنایی با کشت‌های جایگزین آموزشی داده شده است؟ کاشت برنج سودآوری بالایی دارد؛ حتی نسبت به محصولاتی مانند زعفران و بادام و پسته ... همین هم شده است که کشت‌های جایگزین اقبالی نداشته باشند.

عدم کاشت برنج چه میزان خسارت به کشاورزان در سال‌های گذشته وارد کرده است؟ آیا این موضوع در میزان تأمین برنج استان نیز تأثیری داشته است؟

سرانه مصرف برنج در استان اصفهان ۳۸ کیلوگرم است که با توجه به جمعیت پنج میلیونی در استان نیاز به ۱۹۰۰۰۰ تن برنج احساس می‌شود. با توجه به اینکه میزان تولید در استان کم است، ما بقی این نیاز از خارج از استان یا کشور تأمین می‌شود.

پارادوکس‌های اصفهان و کشت برنج

PDF Compressor Free Version

آبان سال ۹۷ با مصوبه هیئت وزیران، اعلام شد که کشت برنج فقط در استان‌های گیلان و مازندران و براساس الگوی کشت وزارت جهاد کشاورزی مجاز است و شالی‌کاران دیگر استان‌ها با شرایط خاص، مجاز به این کار خواهند بود. بعد از آن، وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرد که به دلیل مصرف زیاد آب برای کشت این محصول، باید در استان‌های شمالی کشت انجام شود.

به گزارش ایمناد قانون برنامه ششم، وزارت جهاد کشاورزی مکلف به اتخاذ تمهیداتی با هدف کاهش ۲۰ تا ۲۵ درصد نیاز آبی در بخش کشاورزی شده است، اما مدتی بعد مجلس، الزام رعایت الگوی کشت را لغو و کشت برنج را در کشور آزاد اعلام کرد و کشت آن در استان‌های دیگر هم با وجود کم آبی ادامه یافت. اکنون نیز در حالی کاهش بارش‌ها در استان‌های جنوبی و کم آب مشکلاتی را برای کشاورزان این مناطق به وجود آورده است که همچنان شاهد کشت محصولات آب‌بری مانند برنج هستیم.

* مزایای کشت قراردادی

بنا به گفته معاون امور زراعت وزیر جهاد کشاورزی با اجرای طرح کشت قراردادی، کشاورز دیگر دغدغه مالی نخواهد داشت و به راحتی حتی زمانی که قدرت تأمین نقدینگی و تأمین نهاده را ندارد، می‌تواند کار خود را آغاز کند.

افزایش درآمد کشاورزان، استفاده به موقع از نهاده چه از نظر کمیت و چه کیفیت از دیگر مزایای اجرای طرح قراردادی است که انتظار می‌رود با توجه به مزایای این طرح، استقبال بیشتری از سوی کشاورزان در سال‌های بعد انجام گیرد و در سال‌های آتی تمام اراضی شالیزاری کشور زیر کشت قراردادی برود. ضمن آنکه با اجرایی شدن کشت قراردادی، میزان تولید برنج افزایش و در نتیجه نیاز کشور به واردات نیز کاهش خواهد یافت.

با توجه به وضعیت آب در استان اصفهان، وزارت جهاد کشاورزی در ابتدا کشت برنج را در این استان ممنوع اعلام کرد. توجیه وزارت جهاد کشاورزی کم آبی و مشکلات مربوط به بحران خشک‌سالی و نیاز به اصلاح الگوی کشت با توجه به میزان منابع آبی در دسترس بوده است؛ اما کشاورزانی که سال‌ها با کشت برنج امرامعاش می‌کردند، راضی به تغییر الگوی کشت نبودند.

هم اکنون نیز با وجود کاهش قابل توجه سطح زیر کشت برنج، کم‌وبیش کشت این محصول ادامه دارد. در صورتی که با وجود اقلیم اصفهان و محدودیت منابع آبی این استان، تولید برنج در اولویت نیست و کشت محصولات کم‌آب بر و جایگزین به آن‌ها توصیه شده است.

* کشت برنج در شرایط بی آبی غیرمنطقی است

احمد شوقی، کارشناس کشاورزی با بیان آنکه کشت برنج و هر نوع محصول آب‌بر در شرایط بی آبی کاملاً غیرمنطقی است، می‌گوید: اگرچه اصفهان با دارا بودن زاینده‌رود نباید دچار خشک‌سالی باشد و کشاورزان این استان نباید دچار چالش کم آبی شوند. اما مسئله قابل توجه آن است که در حال حاضر در اغلب زمان‌ها جریان زاینده‌رود متوقف است؛ از طرفی با چاه‌ها و قنات‌های خشک و کم آبی روبه‌رو هستیم که هرچه آب آن‌ها بیشتر تخلیه شود، احتمال فرونشست هم قوی‌تر می‌شود.

او ادامه می‌دهد: به این ترتیب آنچه اهمیت دارد شرایط فعلی است که چگونه باید یک کشاورز خود را با آن هماهنگ کند. اما در همین سال‌های کم آبی، کشت برنج و انواع محصولاتی را مشاهده می‌کنیم که نیاز به آب فراوان دارند. البته قبل از کشاورز، مسئولان و متولیان مربوطه قرار دارند که باید زیرساخت‌ها و شرایط لازم را فراهم کرده باشند تا کشاورز بدون بهانه و ترس از آینده، کشت محصول آب‌بر را کنار بگذارد یا در حد امکان، کشت را محدود کند و محصولی را جایگزین سازد که احتیاج به آب کمتری دارد.

این کارشناس تصریح می‌کند: به این صورت کشاورز انگیزه لازم را برای تغییر الگوی کشت در خود می‌بیند؛ به خصوص که از فروش محصول خود با نرخ مناسب هم اطمینان داشته باشد.

در این زمینه اصغر رستمی، معاون بهبود تولیدات گیاهی جهاد کشاورزی اصفهان نیز در گفت‌وگو با ایمناد اظهار می‌کند: ممنوعیت کشت برنج در سال‌های گذشته در دو استان شمالی مطرح بود؛ اما کشاورزان دوباره کشت خود را انجام می‌دادند و ممنوعیت، امری اجتناب‌ناپذیر شده بود.

او تصریح می‌کند: اکنون نیز قانونی که کشت برنج را ممنوع کند وجود ندارد. آنچه مطرح بوده، محدودیت کشت محصولات آب‌بر مانند برنج است که با توجه به منابع آبی رعایت آن لازم است. ضروری است که کشت محصولات آب‌بر در مناطق کم آب کاهش یابد و محصولات کم آب بر جایگزین شود.

به گفته معاون بهبود تولیدات گیاهی جهاد کشاورزی اصفهان، با وجود خشک‌سالی‌های اخیر، ممنوعیت یا محدودیت کشت برنج به کارگروه‌های سازگاری با کم آبی در استان‌ها واگذار شده است که هر استان براساس منابع آبی خود، تصمیم‌گیرنده برای کشت برنج باشد.

